

Utbildningsnämnden

Verksamhetsplan med budget 2021

Innehåll

1 Nämndens uppdrag	3
2 Sammanfattning	4
3 Visionen - Lätt att leva	5
4 Strategiska målsättningar	6
4.1 Kunskap och utbildning	7
4.1.1 Fokusområden att följa upp	8
5 Basverksamhet	12
5.1 Verksamhetsmått	12
5.2 Beskrivning av basverksamhet	14
5.2.1 Förskola och pedagogisk omsorg (ålder 1-5 år)	14
5.2.2 Fritidshem	14
5.2.3 Förskoleklass och grundskola (ålder 6-16 år)	14
5.2.4 Grundsärskola	14
5.2.5 Gymnasium	15
5.2.6 Enheten för flerspråkighet	15
5.2.7 Elevhälsa	15
5.2.8 Utveckling	15
5.2.9 Vuxenutbildning och SFI	16
6 Ekonomisk sammanfattning	17
6.1 Ekonomisk sammanställning	17
7 Personal	19
8 Fastställsedatum	20

1 Nämndens uppdrag

Utbildning utgör en av de viktigaste grundpelarna för att bygga ett demokratiskt samhälle. Förskola och skola ska ge barn och elever förutsättningar att utveckla förmågor, kunskaper och färdigheter och i samarbete med hemmen främja den harmoniska utvecklingen till ansvarskännande samhällsmedlemmar.

Nämnden ansvarar för offentlig skolutbildning inom:

- förskola
- pedagogisk omsorg
- fritidshem
- förskoleklass
- grundskola
- grundsärskola
- gymnasieskola
- gymnasiesärskola
- kommunal vuxenutbildning med uppdragsutbildning och påbyggnadsutbildning
- särskild utbildning för vuxna
- utbildning i svenska för invandrare (SFI)

2 Sammanfattning

Strategiska mål

Inom Ale kommuns strategiska målområde kunskap och utbildning görs ett viktigt arbete med koppling till Agenda 2030-målet God utbildning för alla. En god utbildningsnivå är en framgångsfaktor för ett hållbart samhälle. Alla skolformer ska nå så hög måluppfyllelse som möjligt för varje barns och elevs lärande, utveckling och välmående. Ett viktigt mått är behörigheten till gymnasiet, vilket för varje individ är ett avgörande steg för framtiden. Att utbilda för ett långsiktigt hållbart samhälle innefattar att bygga en god grund av kunskap, bildning och innovation.

För att nå dit visar både nationell och lokal nulägesanalys att en avgörande utmaning är likvärdighet, eller lika möjligheter till framgångsrikt lärande, samt hållbar kompetensförsörjning. Dessa två områden står i fortsatt fokus för utbildningsnämndens arbete.

Det är alla nämnders ansvar att bidra till att nå de strategiska målen. Kunskap och utbildning är det självklara målområdet för utbildningsnämnden och det bidrar också till bättre hälsa och välbefinnande och ett hållbart samhälle. Nämnden åtar sig att arbeta för att nå alla de strategiska målen med resurser och engagemang och verka för att bidra till helheten i kommunfullmäktiges verksamhetsplan.

God utbildning för alla

Lika möjligheter till framgångsrikt lärande

Kunskapsresultaten ökar men likvärdigheten utifrån socioekonomisk bakgrund är fortsatt en stor utmaning. De tre delarna lika tillgång, lika kvalitet och kompensera för skilda förutsättningar fortsätter att vara de viktigaste strategiska områdena där alla kommer att vara aktiva under 2021. Under lika tillgång följs inskrivningar i förskola och fritidshem, lika kvalitet arbetas med inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet på alla nivåer och att kompensera för skilda förutsättningar är det större gemensamma fokuset för alla nivåer i styrkedjan genom bland annat tillitsdialogerna.

Hållbar kompetensförsörjning

Den kommande bristen på personal beror främst på att antalet barn och elever ökar i stort antal, både i Ale och nationellt. Planen för att åstadkomma en hållbar kompetensförsörjning innehåller de tre delarna behålla, rekrytera och utveckla och alla har stora behov av att hållas aktiva och resurssättas.

Ekonomi för strategisk utveckling

Utbildningsnämnden har för 2021 fått utökad ram utifrån målgruppsmodellen som innebär ersättning för 80 procent av volymökningen. Utöver detta har utbildningsnämnden fått 4,9 mkr i förstärkning. Det innebär att sammantaget stämmer denna tilldelning med det tidigare framräknade behovet för att bibehålla samma nivå på barn- och elevpeng som föregående år med justering av index 2021. Fördelningen mellan verksamhetsområden har justerats i mindre utsträckning för att ytterligare medel ska tillfalla förskolan.

En långsiktig ekonomisk planering samt lokalförsörjningsplanering blir avgörande för att klara tillväxttakten. De stora volymökningarna de senaste åren har inneburit avsevärda kostnadsökningar för förskola, grundskola och kommunens alla gymnasieelever. Då fördelningen till utbildningsnämnden inte ökat i motsvarande takt har resurserna till undervisning minskat.

För de senaste åren har förskola, grundskola och fritidshem en låg personaltäthet i jämförelse med riket. För att förbättra personaltäthet för förskola och fritidshem, krävs ett kommungemensamt arbete.

3 Visionen - Lätt att leva

I Ale är det nära till skola, arbete och sköna naturupplevelser. Det centrala läget i Götaälvdalen med närhet till Göteborgs storstadspuls är en tillgång.

Visionen är Lätt att leva. Med detta menar vi att vi:

- antar utmaningar med lust och energi- tillsammans ska förenkla och underlätta människors vardag- förädlar våra tjänster och service- värnar om den gemensamma livsmiljön och ger aleborna livskvalitet

Med mod, samarbete och energi skapar vi en levande kommun för både invånare och företagare. Vi ger Aleborna livskvalitet och inspiration att förverkliga sina drömmar, här är det lätt att leva. Som hjälpmedel på resan mot år 2023 har politiken gjort en strategisk plan, som pekar ut vilka områden vi ska fokusera på och vad vi behöver göra. Den hjälper oss att arbeta i visionens riktning och säkerställer att vi gör rätt saker för Aleborna.

4 Strategiska målsättningar

Ale kommun står väl rustade inför en framtid som kommer att utmana oss med ökade krav och snabba förändringar som inte alltid kommer att vara förutsägbara. Under inledningen av Coronapandemin har kommunen som organisation, föreningarna och företagen visat hur mycket och snabbt man kan ställa om till nya förutsättningar. Omställningen visar att dialog och tillit är rätt väg framåt och detta är något vi måste jobba mer med. Genom en förstärkt samverkan där varje aktör bidrar med sitt perspektiv och sin kompetens kan vi sätta dem vi är till för i fokus. Alla tänkbara lösningar ska beaktas, tidigare beslutade lösningar ska utvärderas på nytt för att möjliggöra ett ökat fokus på kärnverksamheterna. Driftsformerna i sig är ointressanta, vi ska skapa största nytta för våra invånare och därför bör alla former prövas när vi utvärderar vår verksamhet.

Kommunens enda uppgift är att finnas till för invånarna och på deras uppdrag leverera tjänster och service för deras gemensamma nytta med deras gemensamma finansiering. Det är därför viktigt att den demokratiska processen fungerar och att vi säkerställer att alla behandlas likvärdigt. Verksamhetsplanen 2021 är ett styrdokument som aktivt följs upp genom verksamhetsdialog där prioriteringar tydliggörs och förmågor, lärande och engagemang tillvaratas, vilket i sin tur stimulerar delaktighet, förståelse, och samverkan.

Inledning Ale kommuns verksamhetsplan 2021

Ale kommuns verksamhetsplan för 2021 tar fasta på samhällsutmaningar som befolkningsökning, kompetensförsörjningsbehov, organisatoriska utmaningar och hållbarhet.

Hållbarhetsperspektiven inom Agenda 2030 genomsyrar verksamheten liksom Klimat 2030.

Ale kommuns verksamhetsplan anger sex strategiska målsättningar.

- Hälsa och välbefinnande
- Kunskap och utbildning
- Sysselsättning, arbete och företagsamhet
- Hållbart samhällsbyggande
- Ett Ale
- En arbetsgivare

Det är alla nämnders ansvar att bidra till att nå de strategiska målen. Kunskap och utbildning är det självklara målområdet för utbildningsnämnden och det bidrar också till bättre hälsa och välbefinnande och ett hållbart samhälle. Hälsa är också en viktig förutsättning för ett hållbart samhälle och för elevers möjlighet att lyckas med sin utbildning.

Nämndens arbete inom det strategiska målområdet kunskap och utbildning beskrivs utförligt i planen nedan. Inom övriga områden ingår följande:

Hälsa och välbefinnande

Vikten av att Kulturskolan är tillgänglig för alla barn och ungdomar

- Nämnden tar del av planering för att öka kontaktytorna mellan skolan och kulturskolan i syfte att kulturskolan blir mer tillgänglig.

Civilsamhället och ideella krafter är viktiga för alla samhällen. Genom att ha en öppen dialog med föreningar och andra ideella initiativ för att se hur vi kan stötta dem kan vi bidra till att civilsamhället fortsätter finnas och får möjlighet att växa.

- Nämnden följer upp hur sektorn verkställer förändringar i fritidshemmet utifrån läroplanen, att stärka elevernas möjlighet att ta del av förenings- kultur- och friluftsliv.

Sysselsättning, arbete och företagsamhet

Särskilt fokus på ungdomsarbetslöshet och försörjningsstöd

Hur väl lyckas vi som kommun med att få människor som står långt ifrån arbetsmarknaden att komma ut i arbete.

- Nämnden tar del av sektorns planering och arbete för att fånga upp de elever som riskerar att inte

fullfölja sina gymnasiestudier.

- Nämnden följer upp sektorns arbete som har som syfte att öka ungdomars möjligheter att komma i arbete.
- Nämnden följer sektorns utredning av möjligheterna till samordning av verksamheterna Ale gymnasium och Komvux där också förutsättningarna för att ta det kommunala aktivitetsansvaret stärks.
- Nämnden följer upp sektorns arbete med att skapa extratjänster inom de delar av verksamheten där möjlighet finns.

Ale kommunens samtliga sektorer ska söka lösningar för att erbjuda så många ungdomar födda 2004-2005 feriearbete inom sina verksamheter

- Nämnden följer upp sektorns arbete med att skapa feriejobb inom flera verksamheter i sektorn.
- Nämnden följer upp hur sektorn verkar för att skapa feriejobb inom föreningsverksamheten som är riktade mot fritidshemmen.

Hållbart samhällsbyggande

- Vid planering av nya skolor, Öppna upp skolan för samhället runtomkring ”Skolan mitt i byn”
- Utveckling av verksamheten på fritidshem, samverka med föreningslivet kring friluftsverksamhet (SOU fritidshem)
- Öppna för dialog som redskap i fler frågor.

Ett Ale

Digitalisering, innovation och teknologiska framsteg är en nyckel till att finna hållbara lösningar för såväl ekonomiska som miljömässiga och sociala utmaningar. 2017 antog regeringen en nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet med målet att det svenska skolväsendet ska vara ledande i att använda digitaliseringens möjligheter på bästa sätt för att uppnå en hög digital kompetens samt för att främja kunskapsutvecklingen och likvärdigheten. Digitaliseringsstrategin följs under fokusområdet Lika möjligheter till framgångsrikt lärande.

Verksamhetsutveckling med stöd av digitala verktyg som skapar tillgänglighet dygnet runt och väl fungerande kommunikation och informationsflöden för/mot Ales invånare

- Ta del av plan för utveckling av e-tjänster för vårdnadshavare utifrån invånarperspektiv.
- Ta del av förbättringsarbetet med administrativa processer som i hög grad är beroende av att de digitala verktygen är ändamålsenliga.

En arbetsgivare

Utvärdera den tillitsbaserade styrningen regelbundet

- Utvärdering kontinuerligt genom utcheckningsfrågor till vårens dialoger
- Utvärdering av resultat kring dialoguppföljning i stället för rapporter.
- Ta del av sammanställning av uppföljning nu och i jämförelse med tidigare (före tillitsbaserad)
- Besvara enkät om upplevelse av kontroll

4.1 Kunskap och utbildning

Inom ramen för God utbildning för alla görs ett avgörande arbete mot social hållbarhet. Att bli behörig till gymnasiet är för varje individ ett avgörande steg för framtiden. Alla skolformernas mål är att nå så långt som möjligt i varje barns och elevs lärande, utveckling och välmående. Att utbilda för ett långsiktigt hållbart samhälle innebär att bygga en god grund med kunskap, bildning och innovation. Vi behöver säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla. En viktig del är personaltätheten som framförallt i förskolan länge varit låg och behöver bli bättre genom implementation av framtagen strategi och utökade resurser.

Genom att i redan unga år skapa förståelse för hållbarhet får unga med sig och kan sprida denna kunskap framåt

i hela livet. Ökad kunskap kan förstås som att ungas och andras förmågor förbättras vilket tydliggör att det leder till ökad handlingskraft. Detta görs genom att integrera frågeställningar runt miljö, sociala och ekonomiska frågor i undervisningen, att göra barn och ungdomar delaktiga i läroprocessen och att förbereda dem för framtiden. Därför behöver det arbetet intensifieras och belysas inom såväl som utanför skolan i information och processer inom kommunens verksamheter men även inom näringslivet och det civila. En utbildning för hållbar utveckling innebär att alla människor har rätt till kunskaper om förhållandena, och få möjlighet att delta i beslut om vår gemensamma framtid.

Skolan har ett viktigt uppdrag i att motverka att negativa kulturer får fäste och är en viktig aktör i att tidigt fånga upp barn och ungdomar som på olika sätt far, eller riskerar att fara illa.

4.1.1 Fokusområden att följa upp

Lika möjligheter till framgångsrikt lärande

Här innefattas allas lika tillgång till god utbildning, lika kvalitet på utbildningen oavsett vilken förskola eller skola man går på samt att lyckas kompensera för barns och elevers olika förutsättningar.

Utbildningsnämnden fortsätter arbetet med att skapa lika möjligheter till framgångsrikt lärande för alla elever.

Lika tillgång till utbildning

Lika tillgång innefattar i sin grund rätten till skolgång genom exempelvis geografisk närhet, där tillgången till utbildning i grundskolan i Sverige och i Ale är god och väl kontrollerad. Tillgång till utbildning i förskola och fritidshem innebär att andelen inskrivna barn ska följas. Forskning på området ska ligga till grund för eventuella insatser kopplade till detta. Alla barn och elever ska få plats i Ales utbildning och i lokaler och lärmiljö som är lika gynnsamma för resultaten. För äldre elever gäller att alla ska få sin rätt till en utbildning som leder vidare till ett gott liv för den enskilde och en hållbar samhällsutveckling där utbildningsnivån är hög.

Lika kvalitet

I alla lärmiljöer, det vill säga mellan och inom varje förskola och skola, ska kvaliteten på utbildningen som ges ge lika goda möjligheter till framgångsrikt lärande. Det innebär att utbildningen kan och ska bedrivas delvis olika men med lika kvalitetsnivåer och lika goda förutsättningar att nå målen. En kontinuerlig kvalitetsutveckling inom det pedagogiska arbetet bygger på att enheterna själva identifierar utvecklingsbehov och får stöd i det lokala förbättringsarbetet. Med det skapas goda förutsättningar för ökad måluppfyllelse och minskade skillnader. För att relevant och framgångsrikt utvecklingsarbete ska bedrivas krävs ett väl fungerande och fortsatt utvecklat systematiskt kvalitetsarbete. Det ska finnas en vetenskaplig grund för utvecklingsarbetets innehåll och form. Det innebär bland annat att fortsatt arbete med höga förväntningar samt att utveckla lärmiljö och undervisningens metoder för att möta alla elever är av största vikt. Satsningar på pedagogiskt ledarskap och väl fungerande struktur och kultur för professionellt lärande ska också prioriteras.

En ytterligare del i arbetet för lika kvalitet är att följa den nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet om likvärdig tillgång och användning av digitala verktyg 2022. Verksamheternas läge i förhållande till strategi och delmål följs upp under våren.

Kompensera för skilda förutsättningar

De socioekonomiska förutsättningarna i form av föräldrarnas bakgrund beträffande språk, utbildning och inkomst är idag avgörande för skolframgång i Sverige såväl som i Ale. Forskning visar att segregerade skolor och undervisningsgrupper inte gynnar utbildningsresultaten. Skolor och förskolor ska ges förutsättningar genom samhällsplanering och lokal organisation att ha en gynnsam sammansättning av barn och elever. Utbildningen ska vara utformad så att de socioekonomiska förutsättningarna inte skapar skillnader i möjligheterna till framgångsrikt lärande. Det innebär bland annat att det ska finnas en resursfördelningsmodell som fungerar väl. Resurser inom utbildningsområdet är de ekonomiska men också de kompetensmässiga vilka ska satsas och fördelas i syfte att kompensera för skilda förutsättningar. Det är en komplex nationell utmaning att lyckas och för det krävs att en gedigen forskningsbas kring insatser som har betydelse sprids och ligger till grund för arbetet. Alla verksamheter i skola och förskola ska ha god kompetens om hur man skapar en undervisning som lyckas kompensera för skilda förutsättningar. För att bli en skola eller förskola som lyckas med detta krävs ett långsiktigt och skickligt skolledarskap.

Centrala resurser för god måluppfyllelse innefattar idag socioekonomisk resursfördelningsmodell som utgår från föräldrarnas bakgrund beträffande utbildningsnivå samt svensk/utländsk bakgrund för både förskola och grundskola, statsbidrag för likvärdighet samt kommungemensamma kompetensresurser. Kostnader för resor till kulturrevenemang hanteras inför 2021 sektorgemensamt.

Nämndens arbete 2021

För ökad kvalitet och måluppfyllelse krävs ett aktivt arbete med förutsättningsskapande. Särskilt:

- Skapa förutsättningar för att skolledare får mer tid för pedagogiskt ledarskap
- Skapa förutsättningar för professionellt lärande för all personal
- Strategi för ökad personaltäthet

Dessa beskrivs under Hållbar kompetensförsörjning men förväntat resultat ska synas inom området Lika möjligheter till framgångsrikt lärande.

Dessutom ska nämnden 2021:

- Genomföra tillitsdialoger med alla enheter på temat Lika möjligheter till framgångsrikt lärande i syfte att medvetandegöra och ta gemensamt ansvar i styrkedjan
- Ta del av en fördjupad kartläggning av fritidshemmets förutsättningar och fatta beslut om fortsatt inriktning
- I det årliga systematiska kvalitetsarbetet ta del av inskrivningstalen för förskola och fritidshem per ort, barnens vistelsetid ska tas med i analysen.
- Ytterligare sätta sig in i vetenskaplig grund och de viktigaste faktorerna för barns och elevers framgång.
- Följa upp den centrala resursfördelningen
- Verka för dialog kring likvärdighetsperspektiv med vårdnadshavare vid viktiga beslut
- Förändring av ansökningsförfarandet till förskolan som gynnar en god sammansättning av grupper
- Stödja rektorers arbete för likvärdighet genom att ta del av åtgärder
- Den nationella digitaliseringsstrategin för utbildningsväsendet sträcker sig till 2022. Verksamheternas läge i förhållande till strategi och delmål följs upp under våren avseende Digital kompetens och särskilt området barns och elevers utvecklande av adekvat digital kompetens.

Mått	Utfall 2020	Utfall 2021	Målvärde 2021	Målvärde 2022
Vårdnadshavares upplevda kvalitet av förskolan (helhetsomdöme medelvärde skala 1-5)	4,23			
Andel behöriga till gymnasieskolans yrkesförberedande program	86,3 %			
Andel elever som har föräldrar med förgymnasial eller gymnasial utbildning som uppnår behörighet till gymnasiet.	79 %			
Andel elever som har föräldrar med eftergymnasial utbildning som uppnår behörighet till gymnasiet.	92 %			
Andel elever som nått målen i alla ämnen, årskurs 9	76,3 %			
Meritvärde årskurs 9 (samtliga ämnen)	227,2			
Andel elever som nått målen i alla ämnen i årskurs 6	73,7 %			
Andel elever som klarar ämnesprov i årskurs 3 matematik				

Mått	Utfall 2020	Utfall 2021	Målvärde 2021	Målvärde 2022
Andel elever som klarar ämnesprov i årskurs 3 svenska				
Andel gymnasieelever med examen inom 3 år, yrkesprogram, folkbokförda i Ale				

Nämndens mål

Hållbar kompetensförsörjning

Utbildningsverksamheterna står inför stora utmaningar avseende kompetensförsörjning. Vi behöver kraftfulla strategier för att behålla, rekrytera och utveckla medarbetare och chefer samt även nya arbetsorganisationer och yrkesroller.

Behålla personal

Den största resurstillgången inom utbildningsnämnden är engagerad och kvalificerad personal. För att behålla och stimulera dem ska alla ha goda förutsättningar att utföra och utveckla sitt arbete. Det innebär att alla arbetsplatser ska ha både struktur och kultur som bär för dialog, utveckling och sammanhangsskapande. Ett kontinuerligt och gemensamt professionellt lärande ger stimulans och arbetsglädje parallellt med att verksamheten utvecklas.

För att nå dit krävs ett långsiktigt ledarskap och chefskap med goda förutsättningar att utföra och utveckla sitt arbete. Goda förutsättningar att utföra arbetet innefattar bland annat upplevt friutrymme, god tillgång till stödfunktioner, ett hanterbart ansvarsområde samt minskat rapporteringsarbete. Goda förutsättningar för utveckling innefattar bland annat att det inom ramen för uppdraget kontinuerligt bedrivs ledarskapsutveckling samt utveckling mer specifikt i pedagogiskt ledarskap.

Rekrytera personal

Ale ska vid rekrytering attrahera de allra skickligaste inom varje personalkategori. En god kvalitet i kärnverksamheterna skapar gott rykte och utgör grunden. Utöver det ska ett attraktivt arbetsgivarvarumärke utvecklas med något specifikt och kommunicerbart som är gemensamt och tydligt för varje kategori. Nämndens arbete 2020 Ta del av förslag på attraktivitetshöjande åtgärder samt besluta om inriktning.

En god andel behörig personal krävs inom alla verksamhetsformer. För att verka för en fortsatt försörjning av behöriga förskollärare, ämneslärare och lärare fritidshem krävs en rad insatser som exempelvis attraktiva vägar in i Ale för VFU-studenter och nyexaminerade och stöd till utbildning för befintlig obehörig personal. Då det visar sig att den viktigaste rekryteringsgrunden för behörig personal är att det redan finns god tillgång på behörig personal är det angeläget att öka och sprida fördelningen.

Förändra arbetsorganisation och utbilda till nya kategorier

Nuvarande former för organisering bär inte hela vägen in i framtiden. De bristyrken som syns både nationellt och i Ale skapar behov av nya sätt att fördela och organisera uppdrag och arbetsuppgifter inom förskola och skola. Det i sin tur skapar behov av nya yrkeskategorier som grund för att det gemensamma uppdraget kan bedrivas i nya former. Den personal som finns idag är en resurs att strategiskt utbilda vidare för framtiden. Det arbetet ska bedrivas utifrån GRs branschråd för förskola och grundskola.

Nämndens arbete 2021

- Fortsätta tillitsdialogerna vars syfte att tillsammans skapa Ale-känsla förväntas få effekt på behålla-perspektivet.
- Genomföra tillitsdialoger på temat Hållbar kompetensförsörjning våren 2021 för att gemensamt finna åtgärder för hållbar och likvärdig kompetensförsörjning.
- Skapa goda förutsättningar för professionellt lärande och utveckling för alla
- Ta del av uppföljning av pågående insatser för hållbart ledarskap samt fatta beslut om fortsatt riktning

- Ta del av kartläggning av utbildningsbehov, tidplan och kostnader för utbildning och vidareutbildning till prioriterade kategorier.
- Följa arbetet med branschråden inom GR för förskola och grundskola och fatta beslut om fortsatt inriktning för Ale.
- Ta del av fördjupad kartläggning samt besluta om eventuella åtgärder för kompetensförsörjning inom fritidshemmet
- Stödja rektorers arbete med organisering för måluppfyllelse

Förändrade samhällsstrukturer i Ale Kommun

En varierad sammansättning av barn och elevgrupper gynnar alla barns och elevers möjlighet till framgångsrikt lärande samt bidrar till integration.

Utbildningsnämnden fortsätter arbetet med att skapa förutsättningar för en mer varierad sammansättning av barn och elevgrupper som gynnar alla barn och elever och skapar större möjligheter för en god måluppfyllelse för alla.

Nämndens arbete 2021

- Använda de politiska plattformarna till att driva inriktningen utifrån ramprogrammet
- Fatta beslut om nya skolupptagningsområden
- Fatta beslut om principer för ansökan och placering av barn i förskolan

Kunskap och förmågor i hållbar utveckling

Vilka effekter får det arbete som görs i förskola och skola för att utveckla förmågor i hållbar utveckling såväl bland unga som bland människor i deras närhet.

Nämndens arbete 2021

- Utbildningsnämnden kommer att möta elevgrupper och ta del av presentationer samt delta i dialoger.

Leverans på strategi för hur personaltätthet ska öka

En långsiktig strategi för hur relevanta personalgrupper ska kunna öka ska tas fram. De extramedel som tillförs är riktade för att öka personaltättheten i förskolan.

Föreslagen strategi fördelar ansvaret på alla nivåer:

- Kommunfullmäktige fördelar en ram med intention om ökad personaltätthet
- Utbildningsnämnden fördelar resurser i syfte att öka personaltätthet.
- Sektorn söker de statsbidrag som finns för ändamålet samt följer upp förskolans organisering och nyckeltal
- Verksamhet förskola fördelar de tilldelade resurserna i syfte att generellt nå ökad personaltätthet samt tar fram en fokuserad insats för barn och pedagoger.

Nämndens arbete 2021

Använda politiska plattformar i syfte att nå en resursfördelning som möjliggör en ökad personaltätthet.

5 Basverksamhet

5.1 Verksamhetsmått

Verksamhet	Verksamhetsmått	Utfall 2019	Budget 2020	Budget 2021
Barnomsorg, barn 1-5 år	Antal barn i kommunala förskolor i Ale	1 718	1 783	1 819
	varav sålda platser	5	5	5
	Antal barn i pedagogisk omsorg, kommunal i Ale	48	48	33
	Antal barn i fristående förskoleverksamhet	163	165	163
	Antal barn i kommunal verksamhet i annan kommun	8	11	8
	Summa Alebarn	1 932	2 002	2 018
Grundskola Förskoleklass - årskurs 9	Elever 6-12 år			
	Elever i kommunala skolor i Ale, F-6	2 845	2 898	2 993
	- varav från andra kommuner	86	79	84
	Köpta platser F-6	237	238	257
	- varav Ale-elever F-6 i fristående verksamhet	208	213	227
	- varav Ale-elever F-6 i kommunal verksamhet i annan kommun	29	25	30
	Summa Ale-elever 6-12 år	2 996	3 057	3 166
	Elever 13-15 år			
	Elever i kommunala skolor i Ale, årskurs 7-9	1 078	1 129	1 124
	- varav från andra kommuner	52	54	58
	Köpta platser 7-9	161	156	157
	- varav Ale-elever 7-9 i fristående verksamhet	141	135	135
	-varav Ale-elever 7-9 i kommunal verksamhet i annan kommun	20	21	22
	Summa Ale-elever 13-15 år	1 187	1 231	1 223
Summa Ale-elever totalt	4 183	4 288	4 389	
Fritidshem	Antal barn på kommunala fritidshem i Ale	1 813	1 781	1 704
	- varav sålda platser	54	49	61
	Köpta platser	179	187	141
	- varav Alebarn på fritidshem i fristående verksamhet	174	182	121
	- varav Alebarn på fritidshem i kommunal verksamhet i annan kommun	4	5	20
	Summa Alebarn	1 937	1 919	1 784
Grundsärskola	Antal barn i kommunal särskola i Ale	46	46	40
	-varav sålda platser	2	1	1

Verksamhet	Verksamhetsmätt	Utfall 2019	Budget 2020	Budget 2021
	Antal integrerade särskole-elever	5	2	2
	Köpta platser	1	1	2
	Summa Ale-elever i särskola	45	48	41
Modersmålsundervisning och studiehandledning	Elever som har modersmålsundervisning	598		
	Elever som har studiehandledning	141		
Gymnasium	Antal elever i Ale gymnasium IM	84	89	100
	-varav elever från andra kommuner	13	6	15
	Köpta platser	1 114	1 149	1 172
	Summa Ale-elever i gymnasium	1 185	1 232	1 257
Gymnasiesärskola	Ale-elever i gymnasiesär (köpta platser)	27	28	24
Summering	Antal Ale-barn och elever	7 372	7 598	7 729
Kommunala aktivitetsansvaret	Antal ungdomar inom kommunala aktivitetsansvaret	111		
	Arbete			
	Studier, vux, folkhögskola, utomlands			
	Ingen sysselsättning			
	Sjukskrivna			
Komvux	Föräldralediga			
	Antal elever på gymnasial och grundläggande nivå			
	Antal på gymnasial och grundläggande nivå (omräknat till heltidsplatser)	49		
	-varav sålda platser	9		
	Köpta platser	8		
	Antal elever på SFI	130		
	-varav sålda platser, SFI	3		
Köpta platser SFI	39			

Budget för verksamhetsmåtten beräknas på ett genomsnitt av 12 månader.

Antal barn i förskolan beräknas öka med 16 barn jämfört med budget 2020. En del av ökningen inom de kommunala förskolorna i Ale beror på att pedagogisk omsorg minskar.

Elever i grundskolan beräknas fortsätta att öka med totalt 101 elever, i årskurserna F-6 ökar barnantalet med 95 jämfört med budget 2020, och även Ale-elever i andra skolor ökar. Elevantalet i årskurs 7-9 är på samma nivå budget 2020.

På fritidshemmen minskar barnantalet jämfört med budget 2020. Antalet barn i fritidshem 2020 har inte heller nått upp till beräknad budget.

Gymnasieelever beräknas öka jämfört med budget 2020.

Både grundsärskolan och köpta platser på gymnasiesärskolan beräknas minska, det är dock svårt att förutse elevantalet i särskolan då nya elever kan tillkomma genom inflyttning i kommunen.

5.2 Beskrivning av basverksamhet

5.2.1 Förskola och pedagogisk omsorg (ålder 1-5 år)

Ale kommun har 25 förskolor samt pedagogisk omsorg med dagbarnvårdare i Nol, Skepplanda och Älvängen. Inom verksamheten finns också en familjecentral med Öppen förskola. Förskola erbjuds inom fyra månader till alla som har rätt till och söker plats. Kommunens förskolor har öppet 06.00-18.00 men pedagogisk omsorg kan, om kommunens kriterier är uppfyllda, erbjudas på lämplig enhet även utanför dessa tider måndag till torsdag.

Förskolan har uppdraget att lägga grunden för det livslånga lärandet. Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda en trygg omsorg. Leken är viktig för varje barns utveckling och lärande och ska därför medvetet användas för att lustfyllt stimulera fantasi, inlevelse, kommunikation och förmåga till symboliskt tänkande samt förmåga att samarbeta och lösa problem. Verksamheten ska utgå från barnens erfarenheter, intressen, motivation och drivkraft att söka kunskap och de ska därför vara delaktiga och ha inflytande över miljöns utformning och planeringen av verksamheten.

5.2.2 Fritidshem

Undervisningen i fritidshemmet kompletterar förskoleklassen och skolan genom att lärandet i högre grad ska vara situationsstyrt, upplevelsebaserat och grupporienterat samt utgå från elevernas behov, intressen och initiativ. Undervisningen syftar till att främja elevernas fantasi och förmåga att lära tillsammans med andra genom lek, rörelse och skapande genom estetiska uttrycksformer samt med utforskande och praktiska arbetssätt. Fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklassen och grundskolan genom att arbeta mot målen i läroplanen för fritidshem samt syfta till att ge eleverna en meningsfull fritid.

5.2.3 Förskoleklass och grundskola (ålder 6-16 år)

Den obligatoriska verksamheten inom nämndens ansvar består av 12 registrerade skolenheter. Dessutom har nämnden inom detta verksamhetsområde ansvar för förskoleklass och fritidshemmen.

Skolorna är fördelade i kommunens områden och har olika åldersfördelning. På Garnvindeskolan och Nödingeskolan går elever i förskoleklass till årskurs 3, Himlaskolan, Nolskolan och Surteskolan har elever i förskoleklass till årskurs 6. Kronaskolan är uppdelad i två enheter med elever i årskurs F-6, varav förskoleklass och årskurs 1 är placerade på Madenskolan. Alboskolan och Kyrkbyskolan har elever i årskurs 4-6. Aroseniussskolan och Da Vinciskolan har elever i årskurs 7-9, Bohusskolan är den enda skola i kommunen med elever från förskoleklass till årskurs 9.

Skolans övergripande uppdrag och därmed utbildningsnämndens uppdrag, innebär att utbildningen ska vara likvärdig och att alla elever har rätt till en utbildning av hög kvalitet. Verksamheten ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Skolan ska dessutom arbeta för att kompensera för elevers olika bakgrund och förutsättningar. Eleverna ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Det innebär att skolan ska sträva efter att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen

Förskoleklassens utbildning utgår ifrån en helhetssyn på eleven. Undervisningen i förskoleklassen ska syfta till att stimulera elevernas allsidiga utveckling och lärande. Undervisningen ska ta sin utgångspunkt i elevernas behov och intressen samt i det kunnande och de erfarenheter som eleverna tidigare har tillägnat sig, men också kontinuerligt utmana eleverna vidare genom att inspirera till nya upptäckter och kunskaper. I undervisningen ska eleverna erbjudas en variation av arbetssätt, uttrycksformer och lärmiljöer som gynnar övergången från förskola till skola och fritidshem.

5.2.4 Grundsärskola

Särskolan är en skolform som är rättighetslagstiftad. Vilket innebär att det finns ett ansökningsförfarande. Vårdnadshavare ansöker om plats i särskolan och ett mottagningsteam utreder om eleven är behörig till särskolan.

Verksamheten ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Skolan ska dessutom arbeta för att kompensera för elevers olika bakgrund och

förutsättningar. Eleverna ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Det innebär att skolan ska sträva efter att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden samt främja lusten att lära. Alla som arbetar i skolan ska verka för att utbildningen främjar de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utbildningen syftar till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsfulla individer.

Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas.

Grundsärskola bedrivs på två enheter i kommunen. På Kronan finns årskurs 1-6 och på Aroseniussskolan finns årskurs 7-9. Ett antal elever går individintegrerade på sin hemskola med specialpedagogiskt stöd från Särskolan. Kommunen har ingen egen Gymnasiesärskola utan Ale köper platser i framförallt Kungälv.

5.2.5 Gymnasium

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom Gymnasieskolan syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Undervisningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.

I Ale bedriver vi utbildning inom introduktionsprogrammen, IMA, Individuellt alternativ, IMS, Språkin introduktion, samt ett begränsat antal platser inom IMY, yrkesutgångar.

All annan gymnasial utbildning på nationella program köper Ale sedan några år tillbaka och då främst inom Göteborgsregionen (GR).

Kommunen har enligt skollagen ett aktivitetsansvar för ungdomar som inte går i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan och som inte fyllt 20 år. Aktivitetsansvaret innebär att kommunen har ett motivationsskapande och aktivitetskapande uppdrag med fokus på utbildning.

5.2.6 Enheten för flerspråkighet

Enheten för flerspråkighet är en central enhet som tillhandahåller modersmålsundervisning och studiehandledning. För elever i grundskolan som har ett annat modersmål än svenska organiseras och genomförs undervisning i modersmål och studiehandledning på modersmålet finns för de elever som har behov av stöd på sitt modersmål för att nå måluppfyllelse.

5.2.7 Elevhälsa

Elevhälsan är centralt organiserad med professionerna skolsköterska, skolkurator, skolpsykolog och skolläkare. De fyra professionerna ingår, tillsammans med lokal specialpedagog, i skolornas elevhälsoteam som leds av rektor. Elevhälsans uppdrag är att främst vara förebyggande och hälsofrämjande, elevhälsoteamet ska stödja elevers utveckling mot läroplanernas mål.

5.2.8 Utveckling

Utvecklingsteamet består av centralt placerade specialister med olika inriktning till exempel IKT-utvecklare, VFU-samordnare, samt specialpedagoger. De arbetar utifrån skolors och förskolors behov med stödjande och utvecklande insatser samt kompetensutveckling både på organisations-, grupp- och individnivå. Sedan 2017 innefattas också skolbiblioteksverksamheten i teamen.

5.2.9 Vuxenutbildning och SFI

Enligt skollagen (2010:800) är det gemensamma målet för kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling.

Vuxenutbildningen ska enligt skollagen utformas utifrån den enskildes behov och förutsättningar. Den kan ha formen av undervisning, handledning och vägledning samt bedömning av måluppfyllelse och kunskaper. Inom vuxenutbildningens samtliga skolformer gäller att utbildningen ska vara kursutformad.

Vuxenutbildningen syftar till att överbrygga utbildningsklyftorna och därmed verka för ökad jämlikhet och social rättvisa. Den ska tillgodose de vuxnas individuella önskemål om vidgade utbildningsmöjligheter och ge dem tillfälle att komplettera tidigare utbildning samt att kontinuerligt skaffa sig nya kunskaper och kompetenser för ett föränderligt samhälls- och arbetsliv.

Den kommunala vuxenutbildningen är en viktig funktion i Ale kommuns arbete med hållbarhet enligt Agenda 2030. Ansvaret består idag av den kommunala vuxenutbildningen med uppdrags- och påbyggnadsutbildningar, utbildning i svenska för invandrare (SFI) och särskild utbildning för vuxna (särvox). Vissa utbildningar som Ale inte kan erbjuda köps in av externa aktörer och kommuner.

6 Ekonomisk sammanfattning

6.1 Ekonomisk sammanställning

Besluts/verksamhetsområden Belopp i tkr	2020		2021
	Prognos	Budget	Budget
Utvecklingsreserv	3 297	4 296	9 264
Ledning och administration	23 045	25 046	53 437
Förskola	238 079	242 579	224 853
Grundskola inkl. flerspråkighet och välkomsten	431 746	429 247	382 883
Elevhälsa & Särskola	53 801	53 801	58 443
Gymnasium	141 117	141 117	143 692
Komvux	12 121	12 121	11 899
Totalt	903 206	908 207	884 471

Utbildningsnämnden har för 2021 fått utökad ram utifrån målgruppsmodellen som innebär ersättning för 80 procent av volymökningen. Utöver detta har utbildningsnämnden fått 4,9 mkr i förstärkning. Det innebär att sammantaget stämmer denna tilldelning med det tidigare framräknade behovet för att bibehålla samma nivå på barn- och elevpeng som föregående år med justering av index 2021. Fördelningen mellan verksamhetsområden har justerats i mindre utsträckning för att ytterligare medel ska tillfalla förskolan.

Inför 2021 har kommunfullmäktige tagit beslut om att kosten fortsättningsvis ska vara ramfinansierad. Service-nämndens administration och ledning ska även den vara ramfinansierad. Detta innebär att utbildningsnämnden får en minskad budget men även minskad kostnad till kommande budgetår. Ramjusteringen för kosten innebär för budget 2020 ett avdrag på 58,4 mkr, vilket innebär att budget 2020 exklusive kost skulle hamnat på cirka 849,8 mkr. Kostens ekonomiska påverkan är kostnadsneutral. Vidare har vaktmästeri och lokalvårdens budget flyttats från att ligga på respektive verksamhetsområde till ledning och administration. Syftet är att enheterna i större utsträckning endast ska hantera de kostnader de kan påverka.

Årets volymökningar i barn- och elevantal (budget 2020 till budget 2021) uppgår till cirka 1 procent för förskolan, 2,2 procent för grundskolan samt 2,8 procent för gymnasieeleverna. Den senaste befolkningsprognosen visar minskad tillväxttakt, vilket gör att volymökningen 2021 är mindre än tidigare år. De stora volymökningarna de senaste åren är en utmaning att anpassa sig till i så snabb takt, utan att kostnaderna ökat mer än tidigare genomsnitt. De fasta kostnaderna ökar mer än genomsnittskostnaderna bland annat då nya lokaler är avsevärt dyrare.

Besluts/verksamhetsområden

Utvecklingsreserven ämnas användas för målgruppsförändringar under året men kommer sannolikt även att behöva användas till att täcka underskott.

Ledning och administration har samma förutsättningar som föregående år budgetmässigt där sedvanliga index som löneökningar, lokalkostnader, kapitalkostnader, IT-kostnader indexerats upp. Den stora budgetökningen mellan åren beror på flytt av lokalvård samt vaktmästeri från övriga verksamhetsområden till ledning och administration. Cirka 3,7 mkr vaktmästeri samt 23 mkr lokalvård har flyttats från verksamheterna till den centrala administrationen. I budgetförutsättningarna har granskning av barnomsorgsavgifterna finansierat tillsättning av tjänst för denna arbetsuppgift vilket medför kostnadsneutralitet.

Verksamhetsområde förskola har en prognos för 2020 som motsvarar ett överskott som till största del förklaras av Coronapandemin. Förslag till budgettilldelning för 2021 innebär att förutsättningarna per barn är i stort sett likvärdiga med föregående år, utslaget på hela verksamheten. En omfördelning har dock åstadkommit i enlighet med kommunfullmäktiges budget och verksamhetsplan och kommer att omsättas i personal, både som generell ökning och någon riktad satsning. Beroende på hur statsbidraget för minskade barngrupper faller ut kan detta ge en förbättring av personaltäthetsciffran till innevarande år.

Verksamhetsområde grundskola har fortsatta utmaningar inför 2021. Prognosen för 2020 ligger på cirka -2,5 mkr

främst kopplade till skolskjutskostnader. Enheterna visar enligt prognos ett mindre överskott men verksamhetens totala underskott hade sannolikt varit högre om Coronapandemin inte påverkat ekonomin i positiv riktning. För grundskola bibehålls elevpengen på nuvarande nivå med justering av index till 2021. Det innebär att fortsatta åtgärder måste vidtas för ytterligare minskade kostnader för en budget i balans kommande år. Det har under året jobbats intensivt för att komma tillrätta med underskottet och arbetet har gett resultat vilket medfört att enheter som tidigare under året haft problem med personalkostnaderna nu har en personalbudget i balans inför 2021.

Enheten för flerspråkighet har samma förutsättningar som föregående år budgetmässigt där sedvanliga index som löneökningar indexerats upp. Enheten för flerspråkighet kommer under 2021 ta del av statsbidraget likvärdig skola, vilket avsevärt förbättrar möjligheten för enheten att ha en budget i balans.

Verksamhetsområde elevhälsa och särskola har förutom sedvanlig indexökning fått tillskott i budget i form av tjänster som kompensation för minskade statsbidrag och implementering av Näta. Inför budget 2020 för särskolan genomlystes verksamheten där det identifierades möjligheter till en mer behovsstyrd, flexibel och kostnadseffektiv organisation. Till följd av detta har elevpengen differentierats utifrån elevens behov för att bli mer rättvisande. Kostnaden per elev förutsätts därmed hamna på samma nivå till 2021 om man bortser från indexökningar. Modellen förutsätter att ett eventuellt utökad elevunderlag än planerat täcks av utvecklingsreserven.

Verksamhetsområde gymnasium har inför 2021 fått en utökad ram i förhållande till volym med anledning av fler köpta platser, skolskjutskostnader och volymökning på Ale gymnasium.

Komvux har samma förutsättningar som föregående år budgetmässigt där sedvanliga index som löneökningar och lokalkostnader indexerats upp.

7 Personal

Området Personal är ett av två huvudfokus för utbildningsnämndens verksamheter vilket innebär att fördjupade kartläggningar pågår samt förslag på nya åtgärder.

För närvarande är personal- och lärartätheten ett av de viktiga måtten och jämförelser mellan kommuner för 2019 visar att Ale har väsentligt lägre lärartäthet i både i förskola, fritidshem och grundskola än de flesta kommuner. Lärartätheten i grundskolan har förbättrats sen dess, främst genom statsbidrag för ökad likvärdighet, men också genom att öka andel lärare och minska övrig personal. Även hösten 2020 ligger lågt och troligtvis mycket lägre än genomsnittet för riket. I nuvarande budget finns medel för att förbättra personaltätheten i förskolan, effekten kommer troligtvis inte innebära någon förbättring jämfört med nuvarande år på grund av minskade statsbidrag för mindre barngrupper.

Sjukfrånvaron är i dagsläget hög på grund av covid 19-pandemin, men förväntningarna är att sjukfrånvaro av både långtidssjukskrivna som korttidssjukskrivna kommer att minska jämfört med tidigare utifrån riktat förebyggande arbete med en tydligare uppdragsbeskrivning samt upplevelse av ett mer närvarande ledarskap.

Inom ramen för fokusområdet Hållbar kompetensförsörjning planeras för ytterligare strategiska åtgärder för att säkerställa en god bemanning och erbjuda en attraktiv arbetsplats med fokus på kvalitet. Det arbetet pågår på flera plan för både förskola och skola kommer att fortsätta under 2021 och löpande behandlas i nämnden.

8 Fastställersedatum

2020-12-02